

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ, İKLİM HUKUKU VE YEŞİL DÖNÜŞÜM SÜRECİNDE, ANTALYA EKONOMİSİNİN SEKTÖREL ETKİ ANALİZİ

Climate Change, Climate Law and Green Transition: Sectoral Impact Assessment of the Antalya Economy

**ANTALYA'NIN REKABET GÜCÜNÜ KORUYAN,
SEKTÖRLERİNİ GELECEĞE HAZIRLAYAN,
YEŞİL DÖNÜŞÜMÜ HIZLANDIRAN STRATEJİK DEĞERLENDİRME RAPORU**

Tamamlayıcı Rapor

ANTALYA 2050 İKLİM DİRENÇLİ KALKINMA STRATEJİSİ

COP31 Ortak Politika ve Eylem Raporu

KATKI SAĞLAYAN PAYDAŞLAR

Kamu Kurumları
Yerel Yönetimler
Üniversiteler
Meslek Kuruluşları

Ticaret ve Sanayi Odaları
Organize Sanayi Bölgeleri
Turizm Sektörü Temsilcileri
Tarım ve Gıda Sektörü

Denizcilik ve Lojistik Sektörü
Finans ve İş Dünyası
Özel Sektör
Sivil Toplum Kuruluşları

COP31 ANTALYA 2026

SÜRDÜRÜLEBİLİR DİRENÇLİ REKABETÇİ ANTALYA

Turizm Tarım Sanayi Ticaret Denizcilik Lojistik İnşaat Enerji Finans Yerel Yönetimler

“İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ YALNIZCA ÇEVRESEL BİR DÖNÜŞÜM DEĞİLDİR. AYNI ZAMANDA EKONOMİYİ, HUKUKU, YATIRIMLARI VE REKABET GÜCÜNÜ YENİDEN ŞEKİLLENDİREN YENİ BİR KALKINMA DÖNEMİDİR. ANTALYA'NIN GELECEĞİ, BU DÖNÜŞÜMÜ NE KADAR ERKEN OKUYUP YÖNETEBİLECEĞİNE BAĞLIDIR.”

BÖLÜM 4

YEŞİL FİNANSMAN, İKLİM FİNANSMANI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR YATIRIM EKOSİSTEMİ

İklim Değişikliği, İklim Hukuku ve Yeşil Dönüşüm Sürecinde Antalya Ekonomisinin Finansman ve Yatırım Dönüşümü

Bu Bölümün Amacı

İklim değişikliği, iklim hukuku ve yeşil dönüşüm süreci yalnızca üretim modellerini değil; sermaye hareketlerini, yatırım kararlarını ve finansman mekanizmalarını da yeniden şekillendirmektedir. Günümüzde uluslararası finans kuruluşları, kalkınma bankaları, yatırım fonları ve özel sektör sermayesi; çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) kriterlerini esas alan yeni bir yatırım anlayışına yönelmektedir. Bu dönüşüm, Antalya ekonomisinin temel sektörleri açısından hem önemli finansman ihtiyaçlarını hem de yeni yatırım fırsatlarını beraberinde getirmektedir. Turizm, tarım, sanayi, enerji, su yönetimi, ulaştırma, atık yönetimi ve mavi ekonomi gibi stratejik alanlarda gerçekleştirilecek dönüşüm yatırımları, yalnızca kamu kaynaklarıyla karşılanabilecek ölçekte değildir. Bu nedenle uluslararası iklim finansmanı, yeşil finansman araçları ve sürdürülebilir yatırım modelleri, Antalya'nın ekonomik dönüşümünün temel itici gücü hâline gelmektedir. Bu bölümde; iklim değişikliği ve iklim hukukunun yatırım ekosistemi üzerindeki etkileri değerlendirilmekte, Antalya'nın sektör bazında finansman ihtiyaçları analiz edilmekte ve ulusal ile uluslararası sermaye kaynaklarından daha etkin yararlanılmasını sağlayacak stratejik finansman modeli ortaya konulmaktadır.

Bölümün Kapsamı

Bu bölümde;

- Yeşil finansman sisteminin küresel dönüşümü,
- İklim finansmanının gelişimi ve uluslararası eğilimler,
- Antalya ekonomisinin sektör bazında finansman ihtiyaçları,
- Yeşil yatırım araçları ve sürdürülebilir sermaye piyasaları,
- Kalkınma bankaları ve uluslararası iklim fonlarının sunduğu fırsatlar,
- Karbon piyasaları ve sürdürülebilir finans uygulamalarının ekonomik etkileri,
- Kamu-özel sektör iş birliği modelleri,
- Antalya'nın yeşil yatırım ekosisteminin geliştirilmesine yönelik politika önerileri ekonomik dönüşüm perspektifiyle değerlendirilmektedir.

Bu Bölümde Cevap Aranacak Temel Sorular

- Antalya'nın yeşil dönüşüm sürecinde ortaya çıkacak yatırım ihtiyacının büyüklüğü nedir?
- Hangi sektörler uluslararası iklim finansmanından en fazla yararlanma potansiyeline sahiptir?
- İklim hukuku ve sürdürülebilir finans kriterleri yatırım kararlarını nasıl değiştirecektir?
- Antalya'nın uluslararası yatırımcılar açısından rekabet gücünü artıracak finansman mekanizmaları nelerdir?
- Karbon piyasaları, yeşil tahviller, sürdürülebilir krediler ve ESG uygulamaları Antalya ekonomisini nasıl etkileyecektir?
- Antalya'nın yeşil dönüşüm projeleri için yatırım portföyü nasıl oluşturulmalıdır?
- COP31 sonrasında oluşabilecek uluslararası finansman fırsatları Antalya için nasıl değerlendirilebilir?

Bölümün Ana Mesajı

21. yüzyılda şehirlerin rekabet gücü yalnızca ürettikleri değerle değil, dönüşüm projeleri için uluslararası sermayeyi ne ölçüde çekebildikleriyle de belirlenecektir. İklim değişikliği ve yeşil dönüşüm sürecinde Antalya'nın sürdürülebilir büyümesi; doğru projeleri geliştirebilmesine, bu projeleri uluslararası standartlara uygun şekilde yapılandırabilmesine ve küresel iklim finansmanı kaynaklarıyla buluşturabilmesine bağlıdır. Yeşil finansman, Antalya için yalnızca bir kaynak temin mekanizması değil; ekonomik dönüşümü hızlandıracak stratejik bir kalkınma aracıdır.

4.1 Giriş

İklim değişikliği, iklim hukuku ve yeşil dönüşüm süreci, küresel ekonomide yalnızca üretim ve tüketim alışkanlıklarını değil; sermaye hareketlerini, yatırım önceliklerini ve finansman mekanizmalarını da köklü biçimde değiştirmektedir. Geçmişte ekonomik büyümenin temel belirleyicileri doğal kaynaklara erişim, iş gücü maliyetleri ve teknolojik kapasite olarak değerlendirilirken, günümüzde bu unsurlara ilave olarak ülkelerin, bölgelerin ve şehirlerin **yeşil dönüşüm süreçlerini finanse edebilme kapasitesi** rekabet gücünün en önemli belirleyicilerinden biri hâline gelmiştir.

Küresel ölçekte hızla gelişen iklim politikaları, karbon nötr hedefleri, sürdürülebilir finans standartları ve çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) kriterleri; kamu ve özel sektör yatırımlarının yönünü yeniden belirlemektedir. Uluslararası kalkınma bankaları, yatırım fonları, ticari bankalar ve özel sermaye kuruluşları, yatırım kararlarında yalnızca finansal performansı değil; iklim riski, karbon yoğunluğu, kaynak verimliliği, çevresel etki ve kurumsal sürdürülebilirlik göstergelerini de temel değerlendirme kriterleri arasına almıştır. Böylece küresel finans sistemi, düşük karbonlu ve iklim dirençli ekonomik yapıları destekleyen yeni bir sermaye düzenine doğru evrilmektedir.

Bu dönüşüm, Antalya ekonomisi açısından yalnızca yeni yükümlülükler değil, aynı zamanda önemli yatırım ve büyüme fırsatları da ortaya çıkarmaktadır. Raporun üçüncü bölümünde ayrıntılı olarak değerlendirildiği üzere; tarım, turizm, sanayi, su yönetimi, ulaştırma, limancılık, denizcilik, balıkçılık ve atık yönetimi gibi stratejik sektörlerin tamamı, iklim değişikliğinin fiziksel etkileri ile iklim hukukunun düzenleyici etkilerine eş zamanlı olarak maruz kalmaktadır. Bu sektörlerin rekabet güçlerini koruyabilmeleri ve uluslararası pazarlarda varlıklarını sürdürebilmeleri, büyük ölçüde gerçekleştirecekleri yeşil dönüşüm yatırımlarına bağlı olacaktır.

Ancak bu yatırımların ölçeği, yalnızca kamu bütçeleri veya geleneksel finansman yöntemleriyle karşılanabilecek düzeyin oldukça üzerindedir. Su altyapılarının iklim değişikliğine uyumlu hâle getirilmesi, enerji verimliliği uygulamalarının yaygınlaştırılması, yenilenebilir enerji yatırımları, döngüsel ekonomi sistemlerinin kurulması, düşük karbonlu üretim teknolojilerine geçiş, sürdürülebilir turizm altyapısının geliştirilmesi ve dirençli şehir uygulamaları; uzun vadeli, düşük maliyetli ve sürdürülebilir finansman modellerini zorunlu kılmaktadır.

Bu nedenle yeşil finansman, yalnızca bir finansman tekniği değil; ekonomik dönüşümün gerçekleşmesini sağlayan stratejik bir kalkınma aracıdır. Günümüzde şehirler arasındaki rekabet, yalnızca yatırım çekebilme kapasitesi üzerinden değil; uluslararası iklim fonlarına erişebilme, sürdürülebilir finans araçlarını etkin kullanabilme ve yatırım projelerini küresel standartlara uygun şekilde geliştirebilme yetkinliği üzerinden de şekillenmektedir. Bu bağlamda Antalya'nın gelecekteki rekabet gücü, yeşil dönüşüm projelerini uluslararası finansman kaynaklarıyla buluşturabilme başarısıyla doğrudan ilişkilidir. Antalya'nın sahip olduğu güçlü turizm ekonomisi, gelişmiş tarım sektörü, büyüyen sanayi altyapısı, stratejik limanları, mavi ekonomi potansiyeli ve hızla gelişen hizmet sektörü; uluslararası sürdürülebilir yatırım eğilimleri açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Bununla birlikte bu potansiyelin ekonomik değere dönüştürülebilmesi; proje geliştirme kapasitesinin artırılmasına, kurumsal koordinasyonun güçlendirilmesine, finansal araçların etkin kullanılmasına ve uluslararası yatırımcı beklentilerine uygun bir yatırım ekosisteminin oluşturulmasına bağlıdır.

Bu bölümde, yeşil finansman ve iklim finansmanı kavramları yalnızca teorik yönleriyle ele alınmayacak; Antalya ekonomisinin sektörel dönüşüm ihtiyaçları çerçevesinde değerlendirilecektir. Amaç; finansman araçlarını tanıtmak değil, bu araçların Antalya'nın ekonomik yapısını nasıl dönüştürebileceğini analiz etmektir. Bu kapsamda uluslararası iklim finansmanı mekanizmaları, sürdürülebilir sermaye piyasaları, karbon piyasaları, yeşil tahviller, sürdürülebilir krediler, kamu-özel sektör iş birliği modelleri ve yenilikçi finansman araçları; Antalya'nın yatırım ihtiyaçları ve sektörel öncelikleri doğrultusunda incelenecektir.

Bölümün nihai hedefi, Antalya'nın yeşil dönüşüm sürecini finanse edecek bütüncül bir yatırım ekosisteminin temel bileşenlerini ortaya koymak ve kentin ulusal ile uluslararası sermaye akımlarından daha etkin yararlanmasını sağlayacak stratejik bir finansman vizyonu geliştirmektir. Bu yaklaşım, yalnızca çevresel hedeflere ulaşılmasını değil; aynı zamanda Antalya'nın yatırım çekme kapasitesinin artırılmasını, ekonomik rekabet gücünün güçlendirilmesini, yüksek katma değerli sektörlerin gelişmesini ve sürdürülebilir kalkınmanın finansal temellerinin oluşturulmasını amaçlamaktadır. Bu yönüyle dördüncü bölüm, raporun önceki bölümlerinde ortaya konulan sektörel dönüşüm analizlerini, uygulanabilir finansman modelleri ve yatırım stratejileriyle bütünleştiren temel politika çerçevesini oluşturmaktadır.

4.2 Küresel Yeşil Finans ve İklim Finansmanının Dönüşümü

Sanayi Devrimi'nden günümüze kadar küresel ekonomik büyüme büyük ölçüde fosil yakıt temelli üretim modelleri, yoğun doğal kaynak kullanımı ve doğrusal ekonomik sistemler üzerine inşa edilmiştir. Uzun yıllar boyunca yatırım kararlarında temel belirleyiciler; finansal getiri, pazar büyüklüğü, iş gücü maliyetleri ve siyasi istikrar gibi ekonomik göstergeler olmuştur. Ancak iklim değişikliğinin küresel ekonomi üzerindeki etkilerinin giderek daha görünür hâle gelmesi, yatırım dünyasında köklü bir paradigma değişimini beraberinde getirmiştir. Günümüzde sermaye piyasaları, yalnızca ekonomik getiriyi değil; iklim risklerini, çevresel sürdürülebilirliği ve uzun vadeli dayanıklılığı da yatırım kararlarının ayrılmaz bir parçası olarak değerlendirmektedir.

Son yıllarda uluslararası toplum tarafından kabul edilen Paris Anlaşması, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, Avrupa Yeşil Mutabakatı ve çok sayıda ulusal net sıfır emisyon taahhüdü, küresel finans sisteminin yönünü önemli ölçüde değiştirmiştir. Kamu kaynaklarının yanı sıra özel sektör sermayesi de düşük karbonlu teknolojilere, enerji dönüşümüne, kaynak verimliliğine, döngüsel ekonomiye ve iklim uyum yatırımlarına yönelmektedir. Böylece çevresel sürdürülebilirlik, yalnızca kamu politikalarının değil, küresel sermaye hareketlerinin de temel belirleyicilerinden biri hâline gelmiştir.

Bu dönüşümün en önemli özelliklerinden biri, iklim finansmanının yalnızca çevresel projeleri destekleyen özel bir finansman alanı olmaktan çıkarak, ekonomik kalkınmanın ana eksenlerinden biri hâline gelmesidir. Günümüzde yenilenebilir enerji, enerji verimliliği, sürdürülebilir ulaşım, yeşil binalar, su yönetimi, atık geri kazanımı, doğa temelli çözümler ve iklim dirençli altyapılar; uluslararası yatırımcılar açısından hızla büyüyen stratejik yatırım alanları olarak değerlendirilmektedir. Bunun doğal sonucu olarak finans kuruluşları, uzun vadeli riskleri daha doğru yönetebilen ve sürdürülebilir büyüme potansiyeli yüksek projelere öncelik vermektedir.

Diğer taraftan iklim değişikliği, finans sektörü açısından yalnızca yeni yatırım fırsatları değil, aynı zamanda yeni risk alanları da oluşturmaktadır. Kuraklık, aşırı hava olayları, orman yangınları, sel, deniz seviyesi yükselmesi ve sıcaklık artışları gibi fiziksel riskler; tarımdan turizme, sanayiden ulaşıma kadar birçok sektörün ekonomik performansını doğrudan etkilemektedir. Bunun yanında karbon fiyatlaması, emisyon düzenlemeleri, sürdürülebilirlik raporlama yükümlülükleri ve uluslararası ticaret kuralları gibi geçiş riskleri de işletmelerin finansmana erişim koşullarını değiştirmektedir. Bu nedenle finans kuruluşları, kredi ve yatırım kararlarında yalnızca mevcut mali performansı değil, işletmelerin gelecekte karşılaşılabilecekleri iklim risklerini de değerlendirmektedir.

Küresel finans sistemindeki bu değişim, şehirlerin ve bölgelerin ekonomik rekabet anlayışını da yeniden şekillendirmektedir. Geçmişte yatırım çekme yarışında düşük maliyetli üretim, vergi avantajları ve lojistik imkânlar ön plana çıkarken, günümüzde sürdürülebilir altyapıya sahip, iklim risklerini yönetebilen ve uluslararası sürdürülebilirlik standartlarına uyum sağlayan şehirler daha güçlü yatırım çekme kapasitesine sahip olmaktadır. Başka bir ifadeyle, geleceğin rekabeti yalnızca şirketler arasında değil; aynı zamanda şehirlerin yatırım yapılabilirlik düzeyi arasında da yaşanacaktır.

Bu gelişmeler Antalya açısından stratejik bir anlam taşımaktadır. Türkiye'nin en önemli turizm merkezi olmasının yanı sıra güçlü tarım üretimi, gelişen sanayi altyapısı, lojistik potansiyeli, limanları ve mavi ekonomi kapasitesiyle Antalya, yeşil dönüşüm yatırımları açısından önemli fırsatlar barındırmaktadır. Ancak bu fırsatların ekonomik değere dönüşebilmesi için yatırım projelerinin uluslararası finansman kriterlerine uygun şekilde hazırlanması, çevresel ve sosyal etkilerinin ölçülebilir hâle getirilmesi ve uzun vadeli finansman modelleriyle desteklenmesi gerekmektedir.

Öte yandan küresel finansman eğilimleri, yalnızca yeni kaynakların ortaya çıkması anlamına gelmemektedir. Aynı zamanda sürdürülebilirlik kriterlerine uyum sağlayamayan sektörler için finansman maliyetlerinin artması, krediye erişimin zorlaşması ve uluslararası yatırımcı ilgisinin azalması gibi sonuçlar da doğurmaktadır. Bu nedenle yeşil dönüşüm artık yalnızca çevresel bir tercih değil; yatırım çekebilmenin, finansmana erişebilmenin ve uluslararası rekabet gücünü koruyabilmenin temel koşullarından biri hâline gelmiştir.

Antalya ekonomisinin geleceği açısından değerlendirildiğinde, iklim finansmanı yalnızca büyük ölçekli altyapı projelerinin finansmanını sağlayacak bir araç olarak görülmemelidir. Tarımda su verimliliği yatırımlarından sürdürülebilir turizm projelerine, sanayide düşük karbonlu üretim teknolojilerinden döngüsel ekonomi uygulamalarına, limanların yeşil dönüşümünden akıllı şehir altyapılarına kadar çok geniş bir yatırım alanı, uluslararası finans kuruluşlarının öncelikli destek alanları arasında yer almaktadır. Bu durum Antalya için önemli bir ekonomik avantaj oluşturabilecek niteliktedir.

Sonuç olarak küresel yeşil finans ve iklim finansmanı sistemi, yalnızca finans sektörünün dönüşümünü ifade etmemektedir. Bu sistem; üretim biçimlerini, ticaret ilişkilerini, yatırım stratejilerini, şehirlerin rekabet gücünü ve ekonomik kalkınma modellerini yeniden şekillendiren yeni bir ekonomik düzenin temel bileşenlerinden biridir. Antalya'nın bu yeni dönemde güçlü bir ekonomik konum elde edebilmesi, yeşil dönüşümü yalnızca çevresel bir zorunluluk olarak değil; uluslararası sermayeyi çekebilecek, yeni yatırımları hızlandırabilecek ve sektörlerin rekabet gücünü artıracak stratejik bir kalkınma fırsatı olarak değerlendirmesine bağlıdır. Bu nedenle küresel yeşil finans sistemindeki gelişmelerin doğru okunması ve Antalya'nın yatırım stratejilerinin bu dönüşüme uyumlu şekilde yeniden yapılandırılması, önümüzdeki dönemin en önemli ekonomik öncelikleri arasında yer almaktadır.

4.3 İklim Hukuku ve Sürdürülebilir Finansın Yatırım Kararlarına Etkisi

İklim değişikliğiyle mücadele kapsamında son yıllarda yürürlüğe giren uluslararası düzenlemeler, çevre politikalarının kapsamını aşarak küresel yatırım sistemini doğrudan etkileyen yeni bir ekonomik ve hukuki çerçeve oluşturmuştur. Özellikle Avrupa Birliği öncülüğünde geliştirilen sürdürülebilir finans politikaları, karbon düzenlemeleri, kurumsal sürdürülebilirlik raporlama standartları ve çevresel performans kriterleri; işletmelerin yalnızca üretim süreçlerini değil, finansmana erişim koşullarını, yatırım maliyetlerini ve uluslararası rekabet güçlerini de yeniden şekillendirmektedir. Böylece iklim hukuku, çevrenin korunmasına yönelik düzenlemelerin ötesine geçerek küresel sermaye hareketlerini yönlendiren temel ekonomik araçlardan biri hâline gelmiştir.

Geleneksel yatırım anlayışında finansal performans, kârlılık ve büyüme potansiyeli temel değerlendirme ölçütleri olarak kabul edilirken, günümüzde yatırımcılar şirketlerin iklim risklerini nasıl yönettiğini, karbon emisyonlarını ne ölçüde azalttığını, doğal kaynakları ne kadar verimli kullandığını ve sürdürülebilirlik ilkelerini kurumsal yönetim yapısına ne ölçüde entegre ettiğini de dikkate almaktadır. Bu değişim, çevresel performansı güçlü olan işletmelerin daha düşük finansman maliyetlerine ulaşmasını kolaylaştırırken, dönüşüme uyum sağlayamayan işletmeler için finansmana erişimin giderek zorlaşmasına neden olmaktadır.

Bu süreçte Avrupa Birliği tarafından geliştirilen **Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (CBAM)**, **Emisyon Ticaret Sistemi (ETS)**, **Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi (CSRD)**, **Avrupa Birliği Taksonomisi**, **Kurumsal Sürdürülebilirlik Durum Tespiti Direktifi (CSDDD)** ve uluslararası sürdürülebilirlik raporlama standartları gibi düzenlemeler, yalnızca Avrupa Birliği ülkelerinde faaliyet gösteren şirketleri değil; Avrupa pazarına ihracat yapan veya uluslararası finansman kullanmak isteyen tüm işletmeleri doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle söz konusu düzenlemeler, Antalya ekonomisinin uluslararası pazarlara entegre sektörleri açısından stratejik önem taşımaktadır.

Antalya'nın tarım, gıda sanayi, mermer, doğal taş, madencilik, imalat sanayi, lojistik ve turizm sektörleri; ihracat bağlantıları, uluslararası yatırım ilişkileri ve yabancı sermaye yapıları nedeniyle bu dönüşümden doğrudan etkilenecektir. Avrupa pazarına ürün veya hizmet sunan işletmeler açısından karbon ayak izi, enerji verimliliği, su tüketimi, atık yönetimi, döngüsel ekonomi uygulamaları ve sürdürülebilirlik raporlaması artık yalnızca çevresel sorumluluk göstergeleri değil; pazara erişimin, yatırım çekebilmenin ve rekabet gücünü koruyabilmenin temel koşulları hâline gelmektedir.

İklim hukukunun yatırım kararları üzerindeki etkisi yalnızca uluslararası ticaretle sınırlı değildir. Bankalar, kalkınma finans kuruluşları, yatırım fonları ve özel sermaye şirketleri de kredi değerlendirme süreçlerinde iklim risklerini giderek daha fazla dikkate almaktadır. Özellikle büyük ölçekli altyapı yatırımları, turizm projeleri, enerji tesisleri, sanayi yatırımları ve gayrimenkul geliştirme projelerinde çevresel ve sosyal risk analizleri, yatırım kararlarının ayrılmaz bir parçası hâline gelmiştir. Bu durum, sürdürülebilirlik kriterlerini karşılayan projelerin daha uygun finansman koşullarına ulaşmasını sağlarken, yüksek karbon yoğunluğuna sahip veya iklim risklerini yönetemeyen projelerin finansman maliyetlerini artırmaktadır.

Antalya açısından değerlendirildiğinde bu dönüşüm, yatırım ortamının niteliğini değiştirecek önemli sonuçlar doğuracaktır. Turizm sektöründe enerji verimliliği, su yönetimi ve sürdürülebilir destinasyon uygulamaları; uluslararası turoperatörleri ve yatırımcılar açısından giderek daha önemli değerlendirme kriterleri hâline gelmektedir. Tarım sektöründe su verimliliği, iyi tarım uygulamaları ve düşük karbonlu üretim yöntemleri, ihracat pazarlarında rekabet avantajı sağlayacaktır. Sanayi sektöründe ise enerji dönüşümü, kaynak verimliliği ve karbon yönetimi yatırımları, yalnızca yasal uyum amacı taşımayacak; aynı zamanda uluslararası finansmana erişimi kolaylaştıran stratejik yatırımlar olarak öne çıkacaktır.

Benzer şekilde belediyeler ve yerel yönetimler açısından da iklim hukuku yeni bir yatırım anlayışını zorunlu kılmaktadır. Akıllı ulaşım sistemleri, düşük karbonlu toplu taşıma, yeşil altyapılar, su ve atık yönetimi projeleri ile iklim dirençli şehir uygulamaları; uluslararası kalkınma bankalarının ve iklim fonlarının öncelikli yatırım alanları arasında yer almaktadır. Antalya'nın bu kaynaklardan daha etkin yararlanabilmesi, projelerini uluslararası çevresel ve finansal standartlara uygun biçimde hazırlamasına bağlı olacaktır.

Bu dönüşüm sürecinde sürdürülebilir finans ilkeleri, yalnızca büyük ölçekli şirketleri değil; KOBİ'leri de doğrudan etkileyecektir. Büyük işletmelerin tedarik zincirlerinde yer alan küçük ve orta ölçekli işletmeler, sürdürülebilirlik kriterlerine uyum sağlayamadıkları takdirde uluslararası değer zincirlerinden dışlanma riskiyle karşı karşıya kalabilecektir. Bu nedenle Antalya ekonomisinin önemli bir bölümünü oluşturan KOBİ'lerin yeşil dönüşüm sürecine hazırlanması, yalnızca çevresel uyum açısından değil; ekonomik sürdürülebilirlik açısından da kritik önem taşımaktadır. Önümüzdeki dönemde yatırım kararlarını belirleyen temel unsur, yalnızca sermayenin büyüklüğü değil; sermayenin hangi koşullarla ve hangi projelere yönlendirileceği olacaktır. Yeşil finansman ve sürdürülebilir yatırım ilkeleri, yatırım yapılabirlik kavramını yeniden tanımlamaktadır. Artık çevresel riskleri yönetebilen, iklim değişikliğine uyum sağlayabilen, karbon yoğunluğunu azaltan ve kaynak verimliliğini artıran projeler, uluslararası yatırımcılar açısından daha güvenilir ve daha düşük riskli yatırım alanları olarak değerlendirilmektedir.

Bu çerçevede Antalya'nın önündeki temel görev, iklim hukukunu yalnızca yerine getirilmesi gereken bir yükümlülük olarak görmek yerine, ekonomik dönüşümü hızlandıracak bir yatırım stratejisi olarak değerlendirmektir. Kentte geliştirilecek projelerin uluslararası sürdürülebilir finans kriterleriyle uyumlu hâle getirilmesi, kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi ve sektörlerin yeşil dönüşüm yatırımlarının desteklenmesi; Antalya'nın küresel sermaye hareketlerinden daha fazla pay almasını sağlayacaktır. Böylece iklim hukuku ve sürdürülebilir finans uygulamaları, yalnızca çevresel hedeflere ulaşılmasına değil, aynı zamanda Antalya'nın yatırım çekme kapasitesinin artırılmasına, ekonomik rekabet gücünün güçlendirilmesine ve uzun vadeli kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesine katkı sağlayan stratejik bir ekonomik dönüşüm aracı niteliği kazanacaktır.

4.4 Antalya Ekonomisinin Yeşil Dönüşüm Finansman İhtiyacı

İklim değişikliği ve yeşil dönüşüm süreci, Antalya ekonomisinin hemen her sektöründe kapsamlı bir yatırım ihtiyacını beraberinde getirmektedir. Raporun üçüncü bölümünde ayrıntılı olarak değerlendirilen sektörel analizler; tarımdan turizme, sanayiden ulaştırmaya, su yönetiminden atık yönetimine kadar birçok alanda mevcut üretim ve hizmet modellerinin önemli ölçüde dönüşeceğini ortaya koymaktadır. Bu dönüşümün gerçekleştirilebilmesi ise yalnızca teknik kapasiteyle değil, aynı zamanda güçlü ve sürdürülebilir bir finansman altyapısıyla mümkündür.

Önümüzdeki yıllarda Antalya'nın ihtiyaç duyacağı yatırımlar, klasik altyapı yatırımlarının ötesinde; iklim değişikliğine uyum sağlayan, karbon emisyonlarını azaltan, doğal kaynakları daha verimli kullanan ve ekonomik dayanıklılığı artıran çok boyutlu dönüşüm yatırımlarından oluşacaktır. Bu yatırımların önemli bir bölümü uzun geri dönüş sürelerine sahip olduğundan, geleneksel ticari finansman yöntemleri tek başına yeterli olmayacaktır. Dolayısıyla uluslararası iklim finansmanı, kalkınma bankaları, sürdürülebilir kredi mekanizmaları, yeşil tahviller, karbon piyasaları ve kamu-özel sektör iş birlikleri gibi yenilikçi finansman araçlarının etkin biçimde kullanılması stratejik önem taşımaktadır.

Antalya'nın finansman ihtiyacı yalnızca yatırım hacminin büyüklüğünden kaynaklanmamaktadır. Aynı zamanda sektörlerin iklim hukukuna uyum sağlayabilmesi, uluslararası rekabet gücünü koruyabilmesi ve sürdürülebilir finans kriterlerini karşılayabilmesi için üretim süreçlerinin yeniden yapılandırılması gerekmektedir. Bu durum, mevcut yatırımların modernizasyonunu zorunlu kıldığı gibi, yeni yatırım alanlarının ortaya çıkmasına da neden olmaktadır.

Tarım sektörü açısından değerlendirildiğinde, su verimliliğini artıran sulama sistemleri, dijital tarım uygulamaları, iklim dirençli üretim teknikleri, yenilenebilir enerji destekli tarımsal altyapılar ve düşük karbonlu üretim modelleri önemli yatırım alanları olarak öne çıkmaktadır. Antalya'nın Türkiye'nin en önemli tarımsal üretim merkezlerinden biri olması, bu yatırımların yalnızca çevresel değil, aynı zamanda gıda güvenliği, ihracat ve kırsal kalkınma açısından da stratejik önem taşıdığını göstermektedir. Tarım sektörünün uluslararası sürdürülebilirlik standartlarına uyumu, ihracat pazarlarının korunması açısından da kritik bir gereklilik hâline gelmektedir.

Turizm sektörü ise Antalya'nın ekonomik yapısında belirleyici konuma sahip olup, yeşil dönüşüm finansmanının en yoğun hissedileceği alanlardan biridir. Konaklama tesislerinde enerji verimliliği uygulamaları, yenilenebilir enerji sistemleri, su geri kazanım tesisleri, atık yönetimi altyapıları, karbon yönetim sistemleri ve sürdürülebilir destinasyon yatırımları, sektörün uluslararası rekabet gücünü doğrudan etkileyecektir. Özellikle uluslararası tur operatörleri, yatırım fonları ve otel zincirleri tarafından benimsenen sürdürülebilirlik kriterleri dikkate alındığında, bu yatırımlar gelecekte pazarda var olmanın temel koşullarından biri hâline gelecektir. Sanayi sektörü açısından ise yeşil dönüşüm yatırımları; enerji verimliliği, proses modernizasyonu, düşük karbonlu üretim teknolojileri, elektrikli üretim sistemleri, yenilenebilir enerji kullanımı, atık ısı geri kazanımı, su geri kazanımı ve döngüsel ekonomi uygulamaları gibi geniş bir alanı kapsamaktadır.

Avrupa Birliği'nin iklim politikaları ve sürdürülebilir finans kriterleri dikkate alındığında, bu yatırımlar yalnızca çevresel uyum sağlamayacak; aynı zamanda ihracatın sürdürülebilirliği, üretim maliyetlerinin azaltılması ve uluslararası finansmana erişimin kolaylaştırılması açısından önemli ekonomik kazanımlar sağlayacaktır.

Su yönetimi alanında ise iklim değişikliğinin etkileri nedeniyle yatırım ihtiyacının giderek artacağı öngörülmektedir. İçme suyu altyapılarının güçlendirilmesi, kayıp ve kaçakların azaltılması, atıksu geri kazanım sistemlerinin yaygınlaştırılması, alternatif su kaynaklarının geliştirilmesi, dijital su yönetimi uygulamaları ve iklim dirençli altyapılar; Antalya'nın uzun vadeli su güvenliği açısından öncelikli yatırım alanları arasında yer almaktadır. Su yatırımları yalnızca çevresel sürdürülebilirlik açısından değil; tarım, turizm ve sanayinin kesintisiz faaliyetlerini sürdürebilmesi bakımından da ekonomik büyümenin temel unsurlarından biridir.

Atık yönetimi ve döngüsel ekonomi alanındaki yatırımlar da Antalya ekonomisinin yeni büyüme alanlarından biri olmaya adaydır. Geri dönüşüm altyapılarının geliştirilmesi, organik atıkların ekonomik değere dönüştürülmesi, endüstriyel simbiyoz uygulamaları, biyogaz ve biyometan tesisleri, kaynak verimliliği yatırımları ve dijital atık yönetim sistemleri; hem çevresel fayda sağlayacak hem de yeni istihdam ve yatırım alanları oluşturacaktır. Atığın ekonomik bir kaynak olarak değerlendirilmesi, Antalya'nın döngüsel ekonomi kapasitesini güçlendirecek stratejik yatırımlar arasında yer almaktadır.

Denizcilik, limancılık ve lojistik sektörleri açısından ise yeşil liman uygulamaları, kıyı elektrifikasyonu (shore power), alternatif yakıt altyapıları, enerji verimli liman operasyonları, dijital lojistik sistemleri ve düşük karbonlu taşımacılık çözümleri ön plana çıkmaktadır. Uluslararası denizcilik sektöründe hızlanan karbon azaltım politikaları dikkate alındığında, Antalya'nın liman altyapısının ve lojistik sistemlerinin bu dönüşüme uyum sağlaması, bölgesel rekabet gücü açısından belirleyici olacaktır.

Yerel yönetimlerin yatırım ihtiyaçları da bu süreçte önemli ölçüde artacaktır. Dirençli kent altyapıları, sürdürülebilir ulaşım sistemleri, yeşil alanların artırılması, yağmur suyu yönetimi, akıllı şehir uygulamaları, afet riskini azaltan altyapılar ve enerji verimli kamu binaları gibi yatırımlar; kent yaşam kalitesini yükseltirken aynı zamanda uluslararası finans kuruluşlarının öncelikli destek alanları arasında yer almaktadır.

Ancak Antalya'nın karşı karşıya olduğu en önemli mesele, yalnızca finansman kaynağı bulmak değildir. Asıl ihtiyaç, uluslararası yatırımcıların beklentilerine uygun, teknik açıdan olgunlaştırılmış, ekonomik fizibilitesi hazırlanmış, çevresel ve sosyal etkileri analiz edilmiş, uygulanabilir proje portföyleri oluşturabilmektir. Günümüzde uluslararası iklim fonları ve kalkınma finans kuruluşları, finansman sağlayacak kaynak sıkıntısından çok, yatırım yapılabilir nitelikte proje eksikliğiyle karşı karşıya olduklarını ifade etmektedir. Bu nedenle Antalya'nın proje geliştirme kapasitesini artırması, finansman temini kadar önemli bir stratejik öncelik olarak değerlendirilmelidir.

Bu çerçevede Antalya'nın yeşil dönüşüm finansman ihtiyacı, yalnızca belirli sektörlerin yatırım gereksinimlerinden ibaret değildir. Bu ihtiyaç; kentin ekonomik rekabet gücünü koruyacak, uluslararası yatırım çekme kapasitesini artıracak, iklim değişikliğine karşı dayanıklılığını güçlendirecek ve sürdürülebilir kalkınmasını destekleyecek bütüncül bir yatırım ekosisteminin oluşturulmasını gerektirmektedir. Dolayısıyla finansman stratejileri, sektörler bazında birbirinden bağımsız çözümler üretmek yerine; Antalya'nın tüm ekonomik yapısını kapsayan entegre bir yatırım planlaması anlayışıyla ele alınmalıdır.

Sonuç olarak Antalya'nın yeşil dönüşüm süreci, önemli ölçüde yeni yatırım ihtiyacı doğururken aynı zamanda uluslararası sermaye açısından güçlü fırsatlar da sunmaktadır. Bu fırsatların ekonomik değere dönüştürülebilmesi; doğru projelerin geliştirilmesine, uygun finansman araçlarının kullanılmasına ve kamu ile özel sektör arasında etkin bir iş birliği mekanizmasının kurulmasına bağlıdır.

Başarılı bir finansman stratejisi, yalnızca dönüşüm projelerinin hayata geçirilmesini sağlamayacak; aynı zamanda Antalya'nın yatırım çekme kapasitesini artırarak, sürdürülebilir büyüme ve yüksek katma değerli ekonomik gelişme hedeflerine ulaşmasına önemli katkı sağlayacaktır.

4.5 Uluslararası İklim Finansmanı Kaynakları ve Antalya'nın Finansman Potansiyeli

İklim değişikliğiyle mücadele ve iklim değişikliğine uyum çalışmaları, günümüzde küresel kalkınma politikalarının en önemli öncelikleri arasında yer almaktadır. Bu doğrultuda son yirmi yılda uluslararası finans sistemi içerisinde yalnızca iklim değişikliğiyle mücadele amacıyla oluşturulan fonların ve sürdürülebilir yatırım mekanizmalarının büyüklüğü trilyonlarca dolarlık bir hacme ulaşmıştır. Kalkınma bankaları, çok taraflı finans kuruluşları, iklim fonları, uluslararası yatırım bankaları ve özel sektör yatırım fonları; düşük karbonlu kalkınmayı ve iklim dirençli yatırımları destekleyen finansman modellerini hızla yaygınlaştırmaktadır.

Bu gelişme, Antalya açısından yalnızca yeni finansman kaynaklarının ortaya çıkması anlamına gelmemektedir. Aynı zamanda kentin uzun vadeli yatırım stratejisinin uluslararası sermaye hareketleriyle uyumlu hâle getirilmesi için önemli bir fırsat sunmaktadır. Antalya'nın sahip olduğu güçlü turizm altyapısı, gelişmiş tarım sektörü, büyüyen sanayi kapasitesi, su yönetimi projeleri, mavi ekonomi potansiyeli ve yerel yönetim yatırımları; uluslararası iklim finansmanı kuruluşlarının desteklediği öncelikli yatırım alanlarıyla büyük ölçüde örtüşmektedir.

Uluslararası iklim finansmanı kaynakları genel olarak hibe, uzun vadeli düşük faizli kredi, garanti mekanizmaları, karma finansman (blended finance), teknik destek programları ve özel sektör yatırım ortaklıkları şeklinde yapılandırılmaktadır. Bu mekanizmaların temel amacı, iklim değişikliğine uyum sağlayan ve karbon emisyonlarını azaltan projelerin finansman maliyetlerini düşürerek yatırım kararlarını hızlandırmaktır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde yer alan şehirler için bu kaynaklar, kamu bütçelerinin tek başına karşılayamayacağı büyüklükteki dönüşüm yatırımlarının hayata geçirilmesinde kritik rol oynamaktadır.

Antalya açısından değerlendirildiğinde, uluslararası finansman kuruluşlarının öncelik verdiği yatırım alanlarının önemli bir bölümü, bu raporun üçüncü bölümünde ayrıntılı olarak analiz edilen sektörlerle doğrudan ilişkilidir. Tarımda su verimliliğini artıran yatırımlar, iklim dirençli üretim sistemleri ve sürdürülebilir tarımsal altyapılar; turizm sektöründe enerji verimliliği, su geri kazanımı ve sürdürülebilir destinasyon uygulamaları; sanayide düşük karbonlu üretim teknolojileri ve kaynak verimliliği projeleri; su yönetiminde geri kazanım sistemleri, alternatif su kaynakları ve akıllı altyapılar; atık yönetiminde dögüsel ekonomi uygulamaları ve biyogaz yatırımları; denizcilik ve limancılıkta ise yeşil liman uygulamaları ile düşük karbonlu lojistik çözümleri, uluslararası finansman kuruluşlarının öncelikli destek alanları arasında yer almaktadır.

Bununla birlikte uluslararası finansman kuruluşları artık yalnızca iyi fikirleri değil, yatırım yapılabilir projeleri finanse etmektedir. Bir projenin finansman sağlayabilmesi için teknik fizibilitesinin hazırlanmış olması, ekonomik analizlerinin tamamlanması, çevresel ve sosyal etkilerinin uluslararası standartlara göre değerlendirilmesi, kurumsal yönetim yapısının oluşturulması ve uygulama kapasitesinin ortaya konulması beklenmektedir. Bu nedenle Antalya açısından en önemli konu, finansman kaynağı aramak kadar, uluslararası yatırım kriterlerine uygun proje geliştirme kapasitesini güçlendirmektir.

Özellikle Dünya Bankası Grubu, Avrupa Yatırım Bankası (EIB), Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD), Fransız Kalkınma Ajansı (AFD), Alman Kalkınma Bankası (KfW), Yeşil İklim Fonu (GCF), Küresel Çevre Fonu (GEF), İklim Yatırım Fonları (CIF) ve benzeri kuruluşlar; şehir ölçeğinde geliştirilen iklim uyum projeleri ile düşük karbonlu kalkınma yatırımlarına uzun vadeli finansman sağlamaktadır.

Bunun yanında Birleşmiş Milletler sistemi, Avrupa Birliği mali programları ve çeşitli uluslararası iş birliği mekanizmaları da teknik destek, kapasite geliştirme ve proje hazırlama süreçlerine önemli katkılar sunmaktadır.

Antalya'nın bu kaynaklardan daha etkin yararlanabilmesi için yalnızca bireysel proje başvurularına dayalı bir yaklaşım yeterli olmayacaktır. Bunun yerine sektörler arası bütünleşik bir yatırım portföyünün oluşturulması gerekmektedir. Örneğin su yönetimi yatırımları ile tarımsal verimlilik projeleri, yenilenebilir enerji uygulamaları ile turizm tesislerinin dönüşümü, atık yönetimi ile döngüsel ekonomi yatırımları veya liman modernizasyonu ile düşük karbonlu lojistik projeleri birlikte ele alındığında, uluslararası yatırımcılar açısından daha yüksek etki değerine sahip entegre programlar geliştirilebilecektir.

Bu noktada Antalya'nın en önemli avantajlarından biri, farklı sektörlerde eş zamanlı dönüşüm potansiyeline sahip olmasıdır. Dünyada birçok şehir belirli bir sektörde öne çıkarken, Antalya; turizm, tarım, sanayi, denizcilik, su yönetimi ve hizmet ekonomisini aynı anda dönüştürebilecek ekonomik çeşitliliğe sahiptir. Bu özellik, uluslararası finans kuruluşlarının giderek daha fazla önem verdiği "çok sektörlü dönüşüm programları" açısından Antalya'ya önemli bir rekabet avantajı sağlamaktadır.

Ancak bu avantajın ekonomik değere dönüşebilmesi için kurumsal koordinasyonun güçlendirilmesi gerekmektedir. Yerel yönetimler, merkezi idare, üniversiteler, kalkınma ajansları, meslek kuruluşları, özel sektör ve finans kuruluşları arasında ortak proje geliştirme kültürünün oluşturulması; uluslararası finansmana erişimin temel koşullarından biridir. Aynı zamanda proje hazırlama, finansal modelleme, çevresel ve sosyal etki değerlendirmesi, sürdürülebilirlik raporlaması ve uluslararası ihale süreçleri konusunda teknik kapasitenin geliştirilmesi de büyük önem taşımaktadır.

Önümüzdeki dönemde şehirler arasındaki rekabet yalnızca yatırım çekebilme yarışından ibaret olmayacaktır. Aynı zamanda uluslararası iklim finansmanından en fazla pay alabilen şehirler, ekonomik dönüşüm süreçlerini daha hızlı tamamlayacak ve küresel rekabet güçlerini artıracaktır. Bu nedenle Antalya'nın hedefi yalnızca mevcut fonlardan yararlanmak değil; uluslararası yatırımcıların güven duyduğu, proje üretme kapasitesi yüksek ve sürdürülebilir finans ilkelerini kurumsal yapısına entegre etmiş örnek bir yatırım ekosistemi oluşturmaktır.

Sonuç olarak uluslararası iklim finansmanı, Antalya için yalnızca ilave bir finansman kaynağı değil; ekonomik dönüşümün hızlandırılması, sektörlerin rekabet gücünün artırılması ve kentin uzun vadeli kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesi açısından stratejik bir kaldıraç niteliği taşımaktadır. Antalya'nın başarısı, bu kaynakların büyüklüğünden ziyade, doğru projeleri doğru finansman araçlarıyla buluşturabilme kapasitesine bağlı olacaktır. Bu doğrultuda geliştirilecek bütüncül finansman yaklaşımı, kentin yeşil dönüşümünü desteklerken aynı zamanda uluslararası yatırım çekme kapasitesini güçlendirecek ve sürdürülebilir ekonomik büyümenin finansal temelini oluşturacaktır.

4.6 Yeşil Finansman Araçları ve Sürdürülebilir Sermaye Piyasaları

Küresel finans sisteminde yaşanan dönüşüm, yalnızca yatırım önceliklerini değil, yatırımın nasıl finanse edildiğini de değiştirmektedir. Geleneksel kredi ve öz kaynak finansmanına dayalı modellerin yanında, çevresel ve sosyal etkileri dikkate alan yeni finansman araçları hızla yaygınlaşmaktadır. Yeşil tahviller, sürdürülebilir tahviller, sürdürülebilirlik bağlantılı krediler, karma finansman modelleri, sürdürülebilir yatırım fonları ve etki yatırımları gibi araçlar, günümüzde iklim değişikliğiyle mücadele ve yeşil dönüşüm yatırımlarının temel finansman mekanizmaları hâline gelmiştir.

Bu finansman araçlarının ortak özelliği, yalnızca ekonomik getiriye odaklanmamaları; aynı zamanda çevresel performans, karbon azaltımı, kaynak verimliliği, iklim uyumu ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine sağlanan katkıyı da yatırım kararlarının ayrılmaz bir parçası olarak değerlendirmeleridir.

Böylece finansman maliyetleri ile sürdürülebilirlik performansı arasında doğrudan bir ilişki kurulmaktadır. Çevresel performansı yüksek, iklim risklerini etkin yöneten ve uluslararası sürdürülebilirlik standartlarına uyum sağlayan projeler, yatırımcılar açısından daha düşük riskli kabul edilmekte ve daha avantajlı finansman koşullarına erişebilmektedir. Bu gelişme Antalya ekonomisi açısından önemli bir fırsat sunmaktadır. Kentte önümüzdeki yıllarda gerçekleştirilecek enerji dönüşümü, sürdürülebilir turizm, su yönetimi, atık geri kazanımı, döngüsel ekonomi, düşük karbonlu sanayi, yeşil ulaşım ve iklim dirençli altyapı yatırımları; geleneksel finansman yöntemlerinin yanı sıra sürdürülebilir sermaye piyasalarının sunduğu yenilikçi araçlarla da desteklenebilir. Böylece kamu kaynakları üzerindeki finansman baskısı azalırken, özel sektör yatırımlarının daha hızlı hayata geçirilmesi mümkün olacaktır.

Özellikle yeşil tahviller, çevresel fayda sağlayan projelerin finansmanında son yıllarda en hızlı büyüyen sermaye piyasası araçlarından biri hâline gelmiştir. Yenilenebilir enerji yatırımları, enerji verimliliği projeleri, sürdürülebilir ulaşım sistemleri, su ve atık altyapıları ile yeşil bina uygulamaları gibi alanlarda kullanılan bu finansman modeli, uzun vadeli yatırım ihtiyacı bulunan şehirler açısından önemli avantajlar sunmaktadır. Antalya'da belediyeler, altyapı kuruluşları ve büyük ölçekli özel sektör yatırımları açısından bu mekanizma, özellikle uzun ömürlü altyapı projelerinin finansmanında değerlendirilebilecek önemli bir seçenek olarak görülmelidir.

Benzer şekilde sürdürülebilirlik bağlantılı krediler, işletmelerin çevresel performanslarını geliştirmeleri karşılığında daha uygun finansman koşullarına erişmelerini sağlayan yeni nesil kredi modelleri olarak yaygınlaşmaktadır. Enerji tüketimini azaltan, karbon emisyonlarını düşüren, su verimliliğini artıran veya döngüsel ekonomi uygulamalarını geliştiren işletmeler, belirlenen sürdürülebilirlik hedeflerine ulaştıkları ölçüde finansman maliyetlerini azaltabilmektedir. Bu yaklaşım, Antalya'da faaliyet gösteren sanayi işletmeleri, turizm tesisleri ve tarımsal işletmeler açısından yeşil dönüşüm yatırımlarını ekonomik olarak daha cazip hâle getirecektir. Sürdürülebilir sermaye piyasalarının gelişmesi, yalnızca büyük ölçekli şirketler açısından değil, KOBİ'ler açısından da yeni finansman fırsatları oluşturmaktadır. Özellikle tedarik zincirlerinin sürdürülebilirlik kriterlerine göre yeniden şekillendiği günümüzde, büyük işletmelerle çalışan KOBİ'lerin de çevresel performanslarını geliştirmeleri finansmana erişim açısından giderek daha önemli hâle gelmektedir.

Antalya ekonomisinin önemli bir bölümünü oluşturan küçük ve orta ölçekli işletmelerin bu dönüşüme hazırlanması, bölgesel ekonomik rekabet gücünün korunması açısından stratejik öneme sahiptir. Yeşil finansman araçlarının bir diğer önemli boyutu ise kamu ve özel sektör yatırımları arasında yeni iş birliği modelleri geliştirmesidir. Özellikle karma finansman (blended finance) yaklaşımı, kamu kaynaklarının uluslararası finans kuruluşları ve özel sektör sermayesiyle birlikte kullanılmasını sağlayarak daha büyük ölçekli yatırımların gerçekleştirilmesine imkân vermektedir. Bu model, yüksek yatırım maliyeti gerektiren su altyapıları, atık yönetim sistemleri, enerji dönüşümü, liman modernizasyonu ve dirençli kent altyapıları gibi alanlarda Antalya açısından önemli bir finansman alternatifi oluşturabilir.

Bunun yanında sürdürülebilir yatırım fonları ve etki yatırımları da son yıllarda hızla büyüyen finansman alanları arasında yer almaktadır. Bu fonlar yalnızca finansal getiri elde etmeyi değil; aynı zamanda ölçülebilir çevresel ve sosyal fayda oluşturmaya hedefleyen projelere yatırım yapmaktadır. Antalya'nın sürdürülebilir turizm, mavi ekonomi, doğa temelli çözümler, yenilenebilir enerji ve döngüsel ekonomi alanlarında geliştireceği projeler, bu yatırım anlayışı açısından önemli bir potansiyel taşımaktadır. Ancak sürdürülebilir sermaye piyasalarından etkin şekilde yararlanabilmek için yalnızca uygun finansman araçlarının bulunması yeterli değildir. Antalya'da geliştirilecek projelerin uluslararası yatırımcıların beklentilerine uygun biçimde yapılandırılması, finansal fizibilitelerinin hazırlanması, çevresel ve sosyal etkilerinin ölçülebilir göstergelerle ortaya konulması ve güçlü kurumsal yönetim ilkeleriyle desteklenmesi gerekmektedir. Günümüzde yatırımcılar yalnızca projenin ekonomik getirisine değil; risk yönetimine, şeffaflığa, hesap verebilirliğe ve sürdürülebilirlik performansına da büyük önem vermektedir.

Bu nedenle Antalya'nın önümüzdeki dönemde geliştireceği yatırım ekosistemi, klasik proje finansmanı anlayışının ötesine geçmelidir. Kentte hazırlanacak yatırım projeleri; uluslararası sürdürülebilir finans standartlarıyla uyumlu, performansı ölçülebilir, çevresel ve sosyal etkileri doğrulanabilir, uzun vadeli ekonomik değer üreten projeler olarak tasarlanmalıdır. Böyle bir yaklaşım yalnızca finansman bulmayı kolaylaştırmayacak, aynı zamanda Antalya'nın uluslararası yatırımcılar nezdindeki güvenilirliğini ve yatırım yapılabilirlik düzeyini de güçlendirecektir.

Sonuç olarak yeşil finansman araçları ve sürdürülebilir sermaye piyasaları, Antalya açısından yalnızca alternatif finansman kaynakları değil; ekonomik dönüşümü hızlandıracak stratejik kalkınma araçlarıdır. Önümüzdeki dönemde başarı, hangi finansman aracının mevcut olduğundan çok, hangi sektörlerde hangi yatırım modelinin en doğru şekilde kullanılabildiğine bağlı olacaktır. Antalya'nın yeşil dönüşüm sürecinde rekabet gücünü artırabilmesi; sürdürülebilir finans araçlarını sektör bazında doğru projelerle buluşturmasına, uluslararası sermayeyi kentin öncelikli yatırım alanlarına yönlendirebilmesine ve sürdürülebilir yatırım kültürünü kurumsal yapısının ayrılmaz bir parçası hâline getirebilmesine bağlıdır. Bu yaklaşım, Antalya'nın yalnızca iklim hedeflerine ulaşmasına değil; aynı zamanda daha yüksek katma değer üreten, daha dirençli ve daha rekabetçi bir ekonomik yapıya kavuşmasına da önemli katkı sağlayacaktır.

4.7 Karbon Piyasaları ve Yeni Gelir Modelleri

İklim değişikliğiyle mücadele kapsamında geliştirilen politikalar, karbon emisyonlarının azaltılmasını yalnızca çevresel bir hedef olmaktan çıkararak ekonomik değeri olan yeni bir piyasa mekanizmasına dönüştürmüştür. Günümüzde karbon, birçok sektör açısından yalnızca azaltılması gereken bir emisyon değil; aynı zamanda finansal değeri bulunan, ticarete konu olabilen ve yatırım kararlarını doğrudan etkileyen stratejik bir ekonomik unsur hâline gelmiştir. Bu gelişme, küresel finans sisteminde karbon piyasalarının hızla büyümesine ve düşük karbonlu yatırımların yeni gelir modelleri oluşturmaya olanak sağlamaktadır. Karbon piyasalarının temel amacı, sera gazı emisyonlarının ekonomik bir maliyet unsuru hâline getirilmesi ve düşük karbonlu yatırımların teşvik edilmesidir. Emisyonlarını azaltabilen işletmeler rekabet avantajı kazanırken, karbon yoğun üretim yapan sektörler giderek artan maliyet baskısıyla karşı karşıya kalmaktadır. Böylece karbon yönetimi, çevresel uyumun ötesinde işletmelerin finansal performansını, yatırım değerini ve uluslararası pazarlardaki rekabet gücünü belirleyen temel unsurlardan biri hâline gelmektedir.

Avrupa Birliği Emisyon Ticaret Sistemi (ETS), dünyanın en gelişmiş karbon piyasalarından biri olarak bu dönüşümün en önemli örneklerinden biridir. Bunun yanında gönüllü karbon piyasaları da hızla büyümekte; özel sektör şirketleri, yatırım fonları ve uluslararası kuruluşlar karbon dengeleme hedefleri doğrultusunda doğrulanmış karbon kredilerine yönelik taleplerini artırmaktadır. Bu gelişmeler, düşük karbonlu yatırım projeleri geliştirebilen şehirler ve işletmeler açısından yeni finansman ve gelir fırsatları oluşturmaktadır.

Türkiye'nin iklim politikaları ve karbon piyasalarına yönelik mevzuat çalışmaları da bu dönüşüm doğrultusunda hız kazanmaktadır. Önümüzdeki dönemde ulusal karbon piyasasının gelişmesi ve karbon fiyatlandırma mekanizmalarının yaygınlaşması, işletmelerin yatırım kararlarını doğrudan etkileyecektir. Bu nedenle Antalya ekonomisinin karbon yönetimine hazırlıklı olması, yalnızca mevzuata uyum açısından değil; uzun vadeli ekonomik rekabet gücü açısından da stratejik önem taşımaktadır. Antalya'nın ekonomik yapısı değerlendirildiğinde karbon piyasalarının sağlayabileceği fırsatlar oldukça çeşitlidir. Turizm sektörü, enerji verimliliği uygulamaları, yenilenebilir enerji yatırımları, sürdürülebilir ulaşım sistemleri ve kaynak verimliliği projeleri sayesinde karbon ayak izini azaltarak hem uluslararası sürdürülebilirlik kriterlerine uyum sağlayabilir hem de yatırımcılar açısından daha güçlü bir finansal profile sahip olabilir. Özellikle büyük ölçekli turizm tesislerinde gerçekleştirilecek enerji dönüşümü yatırımları, işletme maliyetlerini azaltırken karbon yönetimi açısından da önemli kazanımlar sağlayacaktır.

Tarım sektörü de karbon piyasalarının gelişmesinden önemli ölçüde etkilenebilecek alanlardan biridir. Toprakta karbon tutulmasını artıran uygulamalar, organik madde yönetimi, sürdürülebilir tarım teknikleri, yenilenebilir enerji kullanımı ve su verimliliği yatırımları, gelecekte karbon finansmanı mekanizmalarıyla desteklenebilecek uygulamalar arasında yer almaktadır. Antalya'nın güçlü tarımsal üretim kapasitesi dikkate alındığında, düşük karbonlu tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması hem üreticilerin rekabet gücünü artıracak hem de yeni finansman fırsatları oluşturacaktır.

Sanayi sektörü açısından ise karbon yönetimi, önümüzdeki yıllarda yatırım planlamasının ayrılmaz bir parçası olacaktır. Enerji verimliliği, proses optimizasyonu, elektrikleşme, yenilenebilir enerji kullanımı, atık ısı geri kazanımı ve döngüsel ekonomi uygulamaları sayesinde emisyonlarını azaltan işletmeler, yalnızca karbon maliyetlerini düşürmekle kalmayacak; aynı zamanda uluslararası pazarlarda daha güçlü bir rekabet avantajı elde edeceklerdir. Bu durum özellikle Avrupa Birliği ile ticaret yapan işletmeler açısından büyük önem taşımaktadır.

Karbon piyasalarının Antalya açısından en önemli katkılarından biri de yeni gelir modelleri oluşturma potansiyelidir. Geçmişte çevresel yatırımlar çoğunlukla maliyet unsuru olarak değerlendirilirken, günümüzde karbon azaltımı sağlayan projeler ilave finansman, yatırım teşviki ve karbon geliri oluşturabilecek ekonomik varlıklar hâline gelmektedir. Bu yaklaşım, özellikle belediyeler, organize sanayi bölgeleri, büyük ölçekli turizm yatırımları ve altyapı projeleri açısından yeni finansman olanakları yaratmaktadır.

Bununla birlikte karbon piyasalarından etkin biçimde yararlanabilmek için güçlü bir teknik altyapıya ihtiyaç bulunmaktadır. Emisyonların doğru şekilde hesaplanması, izlenmesi, raporlanması ve doğrulanması; karbon yönetim sistemlerinin kurulması; uluslararası standartlara uygun veri altyapısının oluşturulması ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesi bu sürecin temel bileşenleridir. Antalya'daki kamu kurumları, özel sektör kuruluşları ve yerel yönetimlerin bu alanlarda ortak bir teknik kapasite geliştirmesi, gelecekte oluşacak karbon ekonomisinden daha fazla pay alınmasını sağlayacaktır.

Diğer taraftan karbon piyasaları yalnızca emisyon ticaretinden ibaret değildir. Karbon yönetimi; yeşil hidrojen, enerji depolama sistemleri, biyometan üretimi, karbon yakalama teknolojileri, doğa temelli çözümler, mavi karbon uygulamaları ve iklim dirençli altyapılar gibi birçok yeni yatırım alanını da beraberinde getirmektedir. Antalya'nın sahip olduğu doğal ekosistemler, kıyı alanları, orman varlığı ve mavi ekonomi potansiyeli, bu alanlarda geliştirilecek projeler açısından önemli avantajlar sunmaktadır.

Ancak burada dikkat edilmesi gereken temel husus, karbon piyasalarının tek başına bir amaç olarak görülmemesidir. Antalya açısından esas hedef, karbon ticaretinden gelir elde etmekten ziyade; karbon yönetimini ekonomik rekabet gücünü artıran, yatırım çeken ve sürdürülebilir kalkınmayı destekleyen bütüncül bir dönüşüm stratejisinin parçası hâline getirmektir. Karbon piyasaları, doğru planlandığında yeşil dönüşüm yatırımlarını hızlandıran önemli bir finansal kaldıraç görevi görebilir.

Sonuç olarak karbon ekonomisi, önümüzdeki yıllarda küresel yatırım sisteminin en önemli bileşenlerinden biri olacaktır. Antalya'nın bu yeni ekonomik düzende güçlü bir konum elde edebilmesi; karbon emisyonlarını etkin şekilde yönetmesine, düşük karbonlu yatırım projeleri geliştirmesine, uluslararası karbon piyasalarına uyum sağlayacak kurumsal kapasite oluşturmaya ve sektörlerini bu dönüşüme hazırlamasına bağlıdır. Bu yaklaşım yalnızca çevresel hedeflerin gerçekleştirilmesine değil; aynı zamanda yeni yatırım alanlarının oluşmasına, uluslararası finansman olanaklarının artmasına, işletmelerin rekabet gücünün yükselmesine ve Antalya ekonomisinin uzun vadeli sürdürülebilir büyüme hedeflerine ulaşmasına da önemli katkılar sağlayacaktır.

4.8 Antalya İçin Stratejik Yeşil Yatırım Alanları

İklim değişikliği ve yeşil dönüşüm süreci, Antalya açısından yalnızca mevcut altyapının yenilenmesini gerektiren bir uyum süreci değildir. Aynı zamanda kentin ekonomik yapısını daha yüksek katma değer üreten, teknoloji odaklı ve uluslararası yatırım çekme kapasitesi yüksek bir modele dönüştürme fırsatı sunmaktadır. Bu nedenle Antalya'nın yatırım stratejisi, yalnızca mevcut sorunlara çözüm üretmeyi değil; geleceğin ekonomik sektörlerini bugünden şekillendirmeyi de hedeflemelidir.

Küresel yatırım eğilimleri incelendiğinde, uluslararası sermayenin giderek daha fazla çevresel sürdürülebilirlik, iklim direnci, kaynak verimliliği ve düşük karbonlu teknolojilere yöneldiği görülmektedir. Bu eğilim, Antalya gibi ekonomik çeşitliliği yüksek şehirler için önemli bir avantaj oluşturmaktadır. Turizm, tarım, sanayi, su yönetimi, mavi ekonomi ve hizmet sektörünün aynı ekonomik yapı içerisinde güçlü şekilde temsil edilmesi, Antalya'nın çok sektörlü dönüşüm projeleri geliştirebilmesine olanak sağlamaktadır. Bu kapsamda Antalya'nın yeşil yatırım stratejisinin temel amacı, yalnızca yatırım hacmini artırmak değil; yatırımın niteliğini değiştirmek olmalıdır. Gelecekte ekonomik büyümenin temel belirleyicisi, daha fazla yatırım yapmak değil; daha yüksek çevresel ve ekonomik değer üreten yatırımları hayata geçirmek olacaktır.

Turizm sektörü, Antalya'nın en büyük yatırım potansiyeline sahip alanlarının başında gelmektedir. Konaklama tesislerinin enerji verimliliği dönüşümü, yenilenebilir enerji sistemleri, su geri kazanımı, döngüsel ekonomi uygulamaları, karbon nötr tesisler, akıllı bina teknolojileri ve sürdürülebilir destinasyon yönetimi yatırımları; hem işletme maliyetlerini azaltacak hem de uluslararası pazarlarda rekabet gücünü artıracaktır. Önümüzdeki dönemde sürdürülebilirlik kriterlerine uyum sağlayabilen destinasyonların uluslararası yatırımcılar ve tur operatörleri açısından daha fazla tercih edilmesi beklenmektedir.

Tarım sektörü ise Antalya'nın iklim değişikliğine karşı en kırılgan ancak aynı zamanda en yüksek dönüşüm potansiyeline sahip sektörlerinden biridir. Akıllı sulama sistemleri, hassas tarım teknolojileri, dijital üretim yönetimi, kontrollü çevre tarımı, yenilenebilir enerji destekli üretim tesisleri, su geri kazanımı ve iklim dirençli üretim modelleri; hem verimliliği artıracak hem de uluslararası pazarlarda sürdürülebilir üretim talebine cevap verecektir. Bu yatırımlar aynı zamanda kırsal kalkınmayı destekleyen ve tarımsal ihracatın rekabet gücünü artıran stratejik yatırımlar olarak değerlendirilmelidir.

Sanayi sektöründe ise yatırım öncelikleri, düşük karbonlu üretim teknolojileri, enerji verimliliği, dijital üretim sistemleri, endüstriyel simbiyoz uygulamaları, geri kazanım teknolojileri, proses modernizasyonu ve yenilenebilir enerji entegrasyonu üzerinde yoğunlaşacaktır. Sanayinin yeşil dönüşümü yalnızca çevresel uyum sağlamayacak; üretim maliyetlerini düşürecek, uluslararası pazarlara erişimi kolaylaştıracak ve sürdürülebilir finansman kaynaklarına erişim kapasitesini artıracaktır.

Su yönetimi alanı, Antalya'nın gelecekte en fazla yatırım gerektirecek stratejik sektörlerinden biri olacaktır. İklim değişikliğinin su kaynakları üzerindeki baskısı dikkate alındığında; ileri atıksu geri kazanım sistemleri, alternatif su kaynaklarının geliştirilmesi, akıllı şebekeler, kayıp-kaçak azaltım projeleri, dijital su yönetimi ve iklim dirençli altyapılar öncelikli yatırım alanları olarak öne çıkmaktadır. Bu yatırımlar yalnızca su güvenliğini sağlamayacak; tarım, turizm ve sanayi sektörlerinin sürdürülebilir büyümesini de destekleyecektir.

Atık yönetimi ve döngüsel ekonomi yatırımları ise Antalya ekonomisinin yeni büyüme alanlarından biri olma potansiyeline sahiptir. Geri dönüşüm altyapılarının güçlendirilmesi, organik atıklardan enerji ve biyometan üretimi, endüstriyel simbiyoz uygulamaları, kritik hammaddelerin geri kazanımı ve kaynak verimliliğini artıran teknolojiler; çevresel faydanın yanı sıra yeni yatırım, istihdam ve girişimcilik alanları oluşturacaktır. Önümüzdeki dönemde atık yönetimi, belediye hizmetleri olmanın ötesine geçerek yeni bir sanayi ve yatırım ekosistemine dönüşecektir.

Denizcilik, limancılık ve mavi ekonomi alanlarında gerçekleştirilecek yatırımlar da Antalya'nın uluslararası rekabet gücünü artıracak stratejik öneme sahiptir. Yeşil liman uygulamaları, kıyı elektrifikasyonu, alternatif yakıt altyapıları, düşük karbonlu deniz taşımacılığı, akıllı liman sistemleri ve deniz ekosistemlerini koruyan yatırımlar; hem uluslararası denizcilik standartlarına uyumu sağlayacak hem de Akdeniz havzasında Antalya'nın lojistik ve mavi ekonomi merkezi olma hedefini destekleyecektir.

Kent altyapısı ve yerel yönetim yatırımları da yeşil dönüşüm sürecinin önemli bileşenlerinden biridir. Akıllı ulaşım sistemleri, elektrikli toplu taşıma, enerji verimli kamu binaları, yağmur suyu yönetimi, yeşil altyapılar, iklim dirençli kentsel dönüşüm projeleri ve dijital şehir uygulamaları; yaşam kalitesini artırırken aynı zamanda uluslararası yatırım kuruluşlarının desteklediği öncelikli yatırım alanları arasında yer almaktadır.

Bununla birlikte Antalya'nın en büyük yatırım potansiyeli, sektörleri birbirinden bağımsız projeler olarak ele almak yerine entegre dönüşüm programları geliştirebilmesidir. Örneğin sürdürülebilir turizm yatırımları, su geri kazanımı, yenilenebilir enerji, atık yönetimi ve karbon yönetimi uygulamalarıyla birlikte planlandığında hem çevresel etkisi hem de yatırım çekme kapasitesi önemli ölçüde artacaktır. Benzer şekilde tarım, su yönetimi ve yenilenebilir enerji yatırımlarının birlikte değerlendirilmesi; çok daha yüksek ekonomik katma değer oluşturacaktır. Uluslararası finans kuruluşlarının son yıllarda öncelik verdiği yaklaşım da tam olarak bu tür bütünsel yatırım programlarıdır.

Bu nedenle Antalya'nın yatırım stratejisi, proje bazlı değil; **program bazlı** bir anlayış üzerine kurulmalıdır. Sektörler arasında sinerji oluşturan, ölçülebilir ekonomik ve çevresel çıktılar üreten, uluslararası finansman kriterleriyle uyumlu programlar geliştirilmesi; kentin yatırım çekme kapasitesini önemli ölçüde artıracaktır. Böyle bir yaklaşım, yatırım riskini azaltırken finansman maliyetlerini de düşürecek ve daha büyük ölçekli uluslararası sermayenin Antalya'ya yönelmesini sağlayacaktır.

Sonuç olarak Antalya'nın yeşil yatırım alanları, yalnızca çevresel hedeflere ulaşmayı amaçlayan yatırım başlıkları değildir. Bu yatırımlar; ekonomik büyümeyi hızlandıran, yüksek katma değer üreten, yeni istihdam alanları oluşturan, ihracat kapasitesini güçlendiren ve uluslararası rekabet gücünü artıran stratejik kalkınma araçlarıdır. Antalya'nın gelecekteki başarısı, hangi sektörün daha fazla yatırım aldığıyla değil; sektörler arasında bütünsel bir yeşil dönüşüm ekosistemi oluşturabilmesi ve bu ekosistemi uluslararası sermaye ile buluşturabilmesiyle ölçülecektir. Böylece yeşil yatırım stratejisi, kentin sürdürülebilir kalkınma vizyonunun finansal ve ekonomik temelini oluşturan en önemli yapı taşlarından biri hâline gelecektir.

4.9 Antalya Yeşil Proje Portföyü Yaklaşımı

İklim değişikliğiyle mücadele ve yeşil dönüşüm sürecinde başarı, yalnızca finansman kaynaklarının büyüklüğüne değil; bu kaynakları kullanabilecek nitelikte projelerin geliştirilmesine bağlıdır. Günümüzde uluslararası finans kuruluşlarının en önemli sorunlarından biri finansman yetersizliği değil, yatırım yapılabilir proje eksikliğidir. Buna karşılık birçok şehir ve bölge, ihtiyaç duyduğu finansmana ulaşamamakta; bunun temel nedeni ise uluslararası standartlara uygun, teknik ve ekonomik açıdan olgunlaştırılmış proje portföylerine sahip olmamalarıdır. Antalya açısından da öncelikli konu, finansman aramak kadar, finansmanı çekebilecek güçlü bir proje ekosistemi oluşturmaktır.

Bu doğrultuda Antalya'nın yeşil dönüşüm stratejisi, tek tek proje üretmeye dayalı geleneksel yaklaşımdan çıkarılarak **stratejik bir proje portföyü yönetimi anlayışı** üzerine inşa edilmelidir. Proje portföyü yaklaşımı; birbirini tamamlayan, ortak hedeflere hizmet eden ve uluslararası yatırım kriterlerine uygun biçimde geliştirilmiş projelerin bütüncül olarak planlanmasını ifade etmektedir. Böylece yatırım kararları yalnızca tek bir kurumun veya sektörün ihtiyaçlarına göre değil, Antalya'nın uzun vadeli ekonomik dönüşüm hedefleri doğrultusunda şekillendirilebilecektir.

Bu yaklaşımın temel amacı, yatırım önceliklerini belirlemek, kaynak kullanımında etkinliği artırmak ve farklı finansman mekanizmalarından eş zamanlı yararlanabilecek proje havuzları oluşturmaktır. Özellikle uluslararası kalkınma bankaları ve iklim fonları, tekil projeler yerine birbirini destekleyen sektörler arası dönüşüm programlarını finanse etmeye daha fazla önem vermektedir. Bu nedenle Antalya'nın yatırım stratejisi de bütünlüklü proje programları oluşturacak şekilde yeniden yapılandırılmalıdır.

Yeşil proje portföyü oluşturulurken ilk aşamada Antalya'nın stratejik yatırım alanları belirlenmeli ve bu alanlarda geliştirilecek projeler ortak bir önceliklendirme sistemi içerisinde değerlendirilmelidir. Bu değerlendirmede yalnızca yatırım büyüklüğü değil; iklim değişikliğine uyum kapasitesi, karbon azaltım potansiyeli, ekonomik katma değer, istihdam etkisi, ihracata katkı, kaynak verimliliği, teknolojik dönüşüm kapasitesi ve uluslararası finansman uygunluğu gibi kriterler birlikte ele alınmalıdır. Böylece yatırım kararları kısa vadeli ihtiyaçlardan ziyade uzun vadeli ekonomik dönüşüm hedeflerine hizmet edecek şekilde yönlendirilebilecektir.

Antalya'nın sektörel yapısı dikkate alındığında, oluşturulacak proje portföyünün farklı sektörleri bütünlükten tematik programlar hâlinde planlanması önemli avantaj sağlayacaktır. Örneğin sürdürülebilir turizm programı; enerji verimliliği, su geri kazanımı, yenilenebilir enerji, atık yönetimi, karbon yönetimi ve dijital destinasyon uygulamalarını aynı yatırım çerçevesi içerisinde bir araya getirebilir. Benzer şekilde tarım ve su yönetimi projeleri, iklim dirençli üretim sistemleri ve yenilenebilir enerji yatırımlarıyla bütünlüktenleştirilerek daha yüksek çevresel ve ekonomik etki oluşturabilir. Bu yaklaşım, hem yatırımcıların ilgisini artıracak hem de uluslararası finans kuruluşlarının öncelik verdiği entegre dönüşüm modeliyle uyum sağlayacaktır.

Yeşil proje portföyü yaklaşımının başarısı, güçlü bir proje geliştirme kapasitesine bağlıdır. Bu nedenle Antalya'da yalnızca yatırım fikirleri üreten değil; fizibilite hazırlayan, finansal model geliştiren, çevresel ve sosyal etki değerlendirmelerini gerçekleştiren, uluslararası fon başvurularını yöneten ve proje uygulama süreçlerini koordine eden kurumsal bir yapının oluşturulması gerekmektedir.

Böyle bir yapı, kamu kurumları, yerel yönetimler, üniversiteler, özel sektör, meslek kuruluşları ve finans kuruluşları arasında koordinasyonu sağlayarak yatırım süreçlerini hızlandıracaktır.

Aynı zamanda geliştirilecek proje portföyünün dinamik bir yapıya sahip olması büyük önem taşımaktadır. Uluslararası finansman öncelikleri, teknolojik gelişmeler ve iklim politikaları sürekli değişmektedir. Bu nedenle Antalya'nın yatırım portföyü de belirli aralıklarla güncellenmeli, yeni yatırım fırsatları doğrultusunda revize edilmeli ve performans göstergeleriyle izlenmelidir. Böylece yatırım planlaması statik bir belge olmaktan çıkacak, değişen küresel koşullara uyum sağlayabilen yaşayan bir yönetim aracına dönüşecektir.

Bu kapsamda Antalya için **“Yeşil Proje Havuzu”** oluşturulması stratejik bir adım olacaktır. Bu havuz, kamu ve özel sektör tarafından geliştirilen tüm yeşil dönüşüm projelerini ortak bir veri tabanında toplayan, projelerin hazırlık seviyelerini izleyen, finansman uygunluklarını değerlendiren ve yatırımcılarla eşleştirilmesini sağlayan bütünlüklü bir yönetim sistemi olarak tasarlanabilir. Böyle bir yapı sayesinde yatırımcılar, finans kuruluşları ve kamu kurumları öncelikli projelere daha hızlı erişebilecek, finansman süreçleri önemli ölçüde kolaylaşacaktır.

Yeşil proje portföyü yaklaşımı aynı zamanda Antalya'nın uluslararası görünürlüğünü artıracak önemli bir araçtır. Küresel yatırımcılar artık yalnızca tek bir projeye değil, geleceğe ilişkin güçlü bir yatırım vizyonuna sahip şehirleri tercih etmektedir. Bu nedenle Antalya'nın farklı sektörlerde geliştirdiği projeleri ortak bir yatırım programı altında sunabilmesi, uluslararası yatırımcı güvenini artıracak ve kentin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine yönelik uzun vadeli sermaye girişini destekleyecektir.

Sonuç olarak Antalya'nın yeşil dönüşüm sürecinde en önemli rekabet avantajlarından biri, güçlü bir proje portföyü oluşturabilme kapasitesi olacaktır. Başarı, yalnızca finansman kaynaklarının büyüklüğüne değil; bu kaynakları değerlendirebilecek nitelikli, uygulanabilir ve yatırım yapılabilir projelerin geliştirilmesine bağlıdır. Bu nedenle proje portföyü yönetimi, Antalya'nın yeşil dönüşüm stratejisinin ayrılmaz bir parçası olarak ele alınmalı; yatırım planlaması, proje geliştirme, finansman yönetimi ve uygulama süreçleri ortak bir kurumsal çerçeve içerisinde yürütülmelidir. Böyle bir yaklaşım, Antalya'nın uluslararası iklim finansmanından daha fazla pay almasını sağlayacak, ekonomik dönüşümünü hızlandıracak ve kenti Akdeniz Havzası'nın sürdürülebilir yatırım merkezi olma hedefi doğrultusunda önemli ölçüde güçlendirecektir.

4.10 Stratejik Politika Önerileri

Antalya'nın iklim değişikliği ve yeşil dönüşüm sürecini ekonomik büyümeye dönüştürebilmesi, yalnızca finansman kaynaklarının artırılmasıyla mümkün değildir. Asıl ihtiyaç; yatırım ortamını güçlendiren, proje geliştirme kapasitesini artıran, kamu ve özel sektör arasında koordinasyonu sağlayan ve uluslararası sermaye için güven veren kurumsal bir finansman ekosistemi oluşturmaktır. Bu nedenle geliştirilecek politikalar, yalnızca kaynak teminine değil; yatırım süreçlerinin bütününe odaklanan bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Bu çerçevede ilk öncelik, Antalya'nın yeşil dönüşüm yatırımlarına ilişkin ortak bir stratejik yatırım vizyonu oluşturmaktır. Kentte kamu kurumları, yerel yönetimler, üniversiteler, meslek kuruluşları, özel sektör ve finans kuruluşları tarafından geliştirilen projelerin ortak hedefler doğrultusunda planlanması, yatırım kaynaklarının daha etkin kullanılmasını sağlayacaktır. Dağınık ve birbirinden bağımsız proje yaklaşımı yerine, sektörler arası sinerji oluşturan program bazlı yatırım modeli benimsenmelidir.

İkinci olarak, Antalya'da uluslararası standartlarda proje geliştirme kapasitesinin kurumsallaştırılması gerekmektedir. Günümüzde birçok uluslararası finans kuruluşu, finansman sağlayacak yeterli kaynağa sahip olmasına rağmen yatırım yapılabilir nitelikte proje bulmakta zorlanmaktadır. Bu nedenle kentte geliştirilecek projelerin teknik fizibilite, ekonomik analiz, çevresel ve sosyal etki değerlendirmesi, finansal modelleme ve uygulama planlaması süreçlerinin uluslararası standartlara uygun biçimde yürütülmesi büyük önem taşımaktadır. Proje hazırlama kapasitesinin güçlendirilmesi, Antalya'nın uluslararası iklim finansmanından alacağı payı doğrudan artıracaktır. Bir diğer önemli politika alanı, kamu ve özel sektör iş birliğinin güçlendirilmesidir. Yeşil dönüşüm yatırımlarının önemli bir bölümü yalnızca kamu kaynaklarıyla gerçekleştirilemeyecek büyüklüktedir. Özellikle su yönetimi, enerji dönüşümü, atık yönetimi, sürdürülebilir ulaşım, liman modernizasyonu ve dirençli kent altyapıları gibi alanlarda kamu-özel sektör iş birliği modellerinin yaygınlaştırılması, yatırım hacmini artırırken finansman risklerinin de paylaşılmasını sağlayacaktır. Bu süreçte yerel yönetimlerin yatırım kolaylaştırıcı rol üstlenmesi ve özel sektörün uzun vadeli yatırım perspektifiyle sürece dâhil edilmesi önem taşımaktadır.

Antalya'nın sürdürülebilir finans alanındaki kurumsal kapasitesinin geliştirilmesi de öncelikli politika alanlarından biridir. Yerel yönetimler, kamu kurumları, organize sanayi bölgeleri, turizm sektörü ve özel sektör temsilcilerinin uluslararası sürdürülebilir finans standartları, yeşil finansman araçları, karbon piyasaları ve iklim finansmanı mekanizmaları konusunda bilgi ve uygulama kapasitesinin artırılması gerekmektedir. Bu kapsamda eğitim programları, teknik rehberler ve kurumsal kapasite geliştirme çalışmaları sistematik biçimde yürütülmelidir. Yeşil dönüşüm sürecinde veri yönetimi ve performans izleme sistemlerinin geliştirilmesi de kritik öneme sahiptir. Uluslararası yatırımcılar ve finans kuruluşları, yatırım kararlarında güvenilir, karşılaştırılabilir ve doğrulanabilir verilere büyük önem vermektedir. Bu nedenle Antalya'da sektörlerin karbon emisyonları, enerji tüketimi, su verimliliği, atık geri kazanımı, yenilenebilir enerji kullanımı ve sürdürülebilirlik performansını izleyen dijital veri altyapılarının oluşturulması gerekmektedir. Böylece hem yatırım süreçlerinin şeffaflığı artacak hem de geliştirilen projelerin uluslararası finansman kriterlerine uyumu kolaylaşacaktır.

Finansman stratejilerinin yalnızca büyük ölçekli yatırımlara odaklanmaması da önemlidir. Antalya ekonomisinin önemli bölümünü oluşturan küçük ve orta ölçekli işletmelerin yeşil dönüşüm yatırımlarına erişimini kolaylaştıracak destek mekanizmalarının geliştirilmesi gerekmektedir. Düşük faizli dönüşüm kredileri, enerji verimliliği finansmanı, dijital dönüşüm destekleri ve sürdürülebilir üretim teşvikleri, KOBİ'lerin uluslararası rekabet gücünü artıracak temel araçlar arasında yer almalıdır. Böylece yeşil dönüşüm, yalnızca büyük işletmelerin değil, tüm ekonomik yapının ortak dönüşüm süreci hâline gelecektir.

Antalya'nın yatırım stratejisinde sektörler arası bütünleşik program yaklaşımı benimsenmelidir. Turizm, tarım, sanayi, su yönetimi, enerji, atık yönetimi ve mavi ekonomi alanlarında geliştirilecek projelerin birbirini destekleyen ortak programlar altında planlanması; uluslararası finansman kuruluşlarının giderek daha fazla önem verdiği entegre yatırım modeliyle uyum sağlayacaktır. Böylece aynı finansman programı içerisinde farklı sektörlerde eş zamanlı dönüşüm sağlanabilecek ve yatırımın ekonomik etkisi önemli ölçüde artırılabilecektir.

Uluslararası yatırımcılarla güçlü iş birliklerinin geliştirilmesi de Antalya'nın uzun vadeli finansman stratejisinin temel unsurlarından biri olmalıdır. Kentin yatırım potansiyelini tanıtacak uluslararası yatırım platformlarının oluşturulması, sürdürülebilir yatırım zirvelerinin düzenlenmesi, proje tanıtım programlarının geliştirilmesi ve uluslararası finans kuruluşlarıyla düzenli iş birliği mekanizmalarının kurulması; Antalya'nın küresel yatırım ağları içerisindeki görünürliğini güçlendirecektir.

Yeşil dönüşüm yatırımlarının başarısı, aynı zamanda güçlü bir yönetim modeli oluşturulmasına bağlıdır. Bu kapsamda yatırım süreçlerinde şeffaflık, hesap verebilirlik, katılımcılık ve bilimsel karar alma ilkeleri esas alınmalıdır. Üniversiteler, meslek kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve kamu kurumlarının birlikte çalışacağı çok paydaşlı yönetim modeli; yatırım kararlarının daha sağlıklı alınmasını sağlayacak ve uluslararası yatırımcı güvenini artıracaktır.

Son olarak Antalya'nın, iklim finansmanını yalnızca proje bazlı bir kaynak temin süreci olarak değil, uzun vadeli bir kalkınma stratejisinin temel bileşeni olarak değerlendirmesi gerekmektedir. Bu anlayış doğrultusunda hazırlanacak yatırım politikaları, kentin ekonomik dönüşümünü destekleyecek, uluslararası rekabet gücünü artıracak ve sürdürülebilir büyüme hedeflerine ulaşmasını sağlayacaktır. Finansman araçlarının doğru kullanımı kadar, bu araçların hangi sektörlerde, hangi önceliklerle ve hangi ekonomik hedeflere hizmet edecek şekilde kullanılacağı da büyük önem taşımaktadır.

Sonuç olarak Antalya'nın yeşil dönüşüm sürecindeki başarısı, yalnızca yatırım miktarıyla değil; geliştirilen politikaların niteliği, kurumsal kapasitesi ve uygulama etkinliğiyle ölçülecektir. Güçlü bir proje ekosistemi, uluslararası standartlarda finansman altyapısı, sektörler arası koordinasyon ve uzun vadeli yatırım vizyonu ile desteklenen politika çerçevesi, Antalya'nın iklim değişikliği ve yeşil dönüşüm sürecini ekonomik büyüme ve uluslararası rekabet avantajına dönüştürmesini sağlayacaktır. Böylece yeşil finansman, yalnızca dönüşümün mali kaynağı değil; Antalya'nın gelecekteki kalkınma modelini şekillendiren stratejik bir gelişme aracı hâline gelecektir.

4.11 Öncelikli Dönüşüm Alanları

İklim değişikliği, iklim hukuku ve yeşil dönüşüm sürecinde Antalya'nın karşı karşıya olduğu en önemli konu, hangi yatırımların yapılacağından çok, hangi yatırımların öncelikli olarak hayata geçirileceğinin doğru belirlenmesidir. Finansman kaynaklarının sınırlı, yatırım ihtiyaçlarının ise oldukça geniş olduğu dikkate alındığında, yatırım önceliklerinin stratejik bir bakış açısıyla belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle Antalya'nın yeşil dönüşüm süreci, birbirinden bağımsız projeler yerine ekonomik etkisi yüksek, uluslararası finansman açısından güçlü potansiyel taşıyan ve sektörler arasında sinerji oluşturan öncelikli dönüşüm alanları üzerine inşa edilmelidir.

İlk öncelikli dönüşüm alanı, **su güvenliği ve döngüsel su ekonomisi** olmalıdır. Antalya ekonomisinin temelini oluşturan turizm, tarım ve sanayi sektörlerinin tamamı güvenilir su kaynaklarına bağımlıdır. Bu nedenle ileri atıksu geri kazanımı, akıllı su yönetimi, kayıp-kaçakların azaltılması, alternatif su kaynaklarının geliştirilmesi ve iklim dirençli su altyapılarının oluşturulması, yalnızca çevresel değil, ekonomik sürdürülebilirliğin de temel koşuludur. Su yatırımları, diğer tüm sektörlerin devamlılığını sağlayan stratejik altyapı yatırımları olarak değerlendirilmelidir.

İkinci öncelikli alan, **sürdürülebilir turizm dönüşümüdür**. Antalya'nın uluslararası rekabet gücünü koruyabilmesi; enerji verimliliği, karbon yönetimi, su verimliliği, döngüsel ekonomi uygulamaları ve sürdürülebilir destinasyon yönetimi yatırımlarını hızlandırmasına bağlıdır. Gelecekte uluslararası tur operatörleri, yatırım fonları ve turistler tarafından tercih edilen destinasyonlar, yalnızca yüksek hizmet kalitesi sunan değil; aynı zamanda sürdürülebilirlik performansı yüksek olan destinasyonlar olacaktır. Bu nedenle turizm sektörünün yeşil dönüşümü, Antalya ekonomisinin geleceği açısından öncelikli yatırım alanlarından biri olarak ele alınmalıdır.

Üçüncü öncelik, **tarım ve gıda sistemlerinin iklim direncinin artırılmasıdır**. Antalya'nın tarımsal üretim gücünün korunması, su verimliliği, dijital tarım uygulamaları, iklim dirençli üretim sistemleri, yenilenebilir enerji kullanımı ve düşük karbonlu tarımsal üretim modellerinin yaygınlaştırılmasıyla mümkün olacaktır. Tarımsal dönüşüm, yalnızca üretimin devamlılığını değil; ihracat kapasitesini, kırsal istihdamı ve gıda güvenliğini de doğrudan etkilemektedir.

Dördüncü öncelikli dönüşüm alanı, **sanayinin yeşil ve dijital dönüşümüdür**. Avrupa Birliği'nin iklim politikaları ve küresel sürdürülebilir finans kriterleri dikkate alındığında, Antalya sanayisinin enerji verimliliği, düşük karbonlu üretim teknolojileri, kaynak verimliliği, endüstriyel simbiyoz ve dijital üretim sistemlerine yönelik yatırımları hızlandırması gerekmektedir. Bu dönüşüm yalnızca çevresel uyumu sağlamayacak; aynı zamanda üretim maliyetlerini azaltacak, ihracatın sürdürülebilirliğini destekleyecek ve uluslararası yatırım çekme kapasitesini artıracaktır.

Beşinci öncelikli alan, **döngüsel ekonomi ve kaynak verimliliği yatırımlarıdır**. Atıkların ekonomik değere dönüştürülmesi, geri dönüşüm altyapılarının geliştirilmesi, biyogaz ve biyometan üretimi, endüstriyel simbiyoz uygulamaları ve kritik hammaddelerin geri kazanımı gibi yatırımlar, Antalya'da yeni sanayi kollarının gelişmesine katkı sağlayacaktır. Kaynak verimliliği yaklaşımı, maliyetleri azaltırken aynı zamanda yeni girişimcilik ve istihdam alanları oluşturacaktır.

Altıncı öncelikli dönüşüm alanı, **mavi ekonomi ve yeşil liman yatırımlarıdır**. Antalya'nın kıyı kenti kimliği, limanları, marinaları ve denizcilik altyapısı dikkate alındığında; düşük karbonlu deniz taşımacılığı, kıyı elektrifikasyonu, alternatif yakıt altyapıları, sürdürülebilir balıkçılık ve deniz ekosistemlerini koruyan yatırımlar gelecekte önemli ekonomik fırsatlar sunacaktır. Mavi ekonomi yatırımları, Antalya'nın Akdeniz'deki stratejik konumunu güçlendirecek önemli sektörlerden biri olacaktır.

Yedinci öncelikli alan, **iklim dirençli kent altyapılarının geliştirilmesidir**. Akıllı ulaşım sistemleri, elektrikli toplu taşıma, enerji verimli kamu binaları, yeşil altyapılar, yağmur suyu yönetimi, afet riskini azaltan kentsel çözümler ve dijital şehir uygulamaları; hem yaşam kalitesini yükseltecek hem de uluslararası yatırım kuruluşlarının öncelik verdiği yatırım alanları arasında yer alacaktır. Kent altyapısının dirençli hâle getirilmesi, Antalya'nın uzun vadeli ekonomik sürdürülebilirliği açısından vazgeçilmezdir.

Ancak bu öncelikli dönüşüm alanlarının başarısı, yalnızca yatırım kararlarıyla değil; bunların ortak bir stratejik çerçeve içerisinde yönetilmesiyle mümkün olacaktır. Antalya'nın sektörel dönüşüm programları birbirini destekleyen bir yapı içerisinde planlanmalı; su yatırımları tarımı ve turizmi, enerji yatırımları sanayiye ve ulaşımı, döngüsel ekonomi uygulamaları ise üretim ve tüketim sistemlerini birlikte dönüştürecek şekilde kurgulanmalıdır. Böylece her yatırım, yalnızca kendi sektörüne değil, Antalya ekonomisinin bütününe değer üreten çarpan etkisi oluşturacaktır.

Bu kapsamda Antalya'nın yeşil dönüşüm sürecinde benimsenmesi gereken temel yaklaşım, **proje odaklı yönetimden program odaklı yönetime, sektörel planlamadan bütünleşik yatırım planlamasına ve kaynak kullanımından değer üretimine** geçiş olmalıdır. Bu dönüşüm anlayışı, uluslararası finans kuruluşlarının yatırım öncelikleriyle de uyumlu olup, Antalya'nın küresel yatırım ağları içerisindeki konumunu güçlendirecektir.

Sonuç olarak Antalya'nın öncelikli dönüşüm alanları, yalnızca çevresel risklerin azaltılmasına yönelik yatırım başlıkları değildir. Bu alanlar; kentin ekonomik rekabet gücünü artıracak, uluslararası sermaye girişini hızlandıracak, yüksek katma değerli üretimi destekleyecek ve sürdürülebilir kalkınmayı güçlendirecek stratejik yatırım eksenleridir. Bu nedenle önceliklendirme süreci, kısa vadeli ihtiyaçlardan ziyade Antalya'nın 2050 vizyonunu gerçekleştirecek uzun vadeli ekonomik hedefler doğrultusunda şekillendirilmelidir. Böyle bir yaklaşım, kentin yeşil dönüşümünü yalnızca iklim değişikliğine uyum sağlayan bir süreç olmaktan çıkaracak; aynı zamanda Antalya'yı Akdeniz Havzası'nın sürdürülebilir yatırım, yeşil finans ve yenilikçi kalkınma merkezlerinden biri hâline getirecektir.

Bölüm Sonu Değerlendirmesi

İklim değişikliği, iklim hukuku ve yeşil dönüşüm süreci, küresel ekonomide finansman anlayışını köklü biçimde değiştirmektedir. Artık yatırım kararları yalnızca ekonomik getiri üzerinden değil; çevresel performans, karbon yönetimi, kaynak verimliliği, iklim riski ve sürdürülebilirlik kriterleri dikkate alınarak şekillenmektedir. Bu dönüşüm, finans sektörünü olduğu kadar üretim modellerini, ticaret sistemlerini ve şehirlerin kalkınma stratejilerini de yeniden tanımlamaktadır.

Bu yeni dönemde Antalya'nın en önemli avantajı, çok sektörlü ekonomik yapısı ile yeşil dönüşümün sunduğu fırsatlardan aynı anda yararlanabilecek güçlü bir potansiyele sahip olmasıdır. Turizm, tarım, sanayi, su yönetimi, denizcilik, lojistik ve hizmet sektörlerinin birlikte geliştiği Antalya ekonomisi, doğru planlandığı takdirde uluslararası iklim finansmanından en yüksek faydayı sağlayabilecek şehirlerden biri olabilecek niteliktedir. Ancak bu potansiyelin ekonomik değere dönüşebilmesi, güçlü bir proje geliştirme kapasitesi, etkin bir yatırım planlaması ve uluslararası standartlarla uyumlu kurumsal yapılanmanın oluşturulmasına bağlıdır.

Bu bölümde ortaya konulan değerlendirmeler göstermektedir ki Antalya'nın önündeki temel sorun, yalnızca finansman bulmak değildir. Asıl ihtiyaç; finansmanı çekebilecek nitelikte projeler geliştirmek, sektörler arasında bütünleşik yatırım programları oluşturmak ve yatırım süreçlerini ortak bir stratejik vizyon doğrultusunda yönetebilmektir. Uluslararası finans kuruluşlarının öncelikleri de bu yönde değişmekte; tekil projeler yerine yüksek ekonomik etki oluşturan, ölçülebilir sonuçlar üreten ve uzun vadeli dönüşümü destekleyen programlar daha fazla önem kazanmaktadır.

Yeşil finansman araçları, karbon piyasaları ve sürdürülebilir yatırım modelleri, Antalya ekonomisi açısından yalnızca yeni finansman kaynakları değil; aynı zamanda ekonomik dönüşümün hızlandırılmasını sağlayacak stratejik kalkınma araçlarıdır. Doğru kullanıldığında bu mekanizmalar; üretim maliyetlerini azaltacak, yatırım ortamını güçlendirecek, ihracatın rekabet gücünü artıracak, yeni istihdam alanları oluşturacak ve uluslararası sermayenin Antalya'ya yönelmesini kolaylaştıracaktır. Böylece çevresel sürdürülebilirlik ile ekonomik büyüme birbirini destekleyen iki temel unsur hâline gelecektir.

Bununla birlikte yeşil dönüşüm süreci, yalnızca çevre politikalarının veya finans sektörünün konusu olarak değerlendirilmemelidir. Bu süreç; yatırım planlamasından sanayi politikalarına, turizm stratejilerinden tarımsal üretime, kentleşmeden ulaştırmaya kadar Antalya ekonomisinin tüm bileşenlerini kapsayan kapsamlı bir yapısal dönüşüm sürecidir. Dolayısıyla geliştirilecek politikalar da sektörel sınırların ötesine geçmeli; ekonomik, sosyal ve çevresel hedefleri aynı stratejik çerçevede buluşturmalıdır.

Antalya'nın gelecekteki başarısı, yalnızca iklim değişikliğine uyum sağlayabilmesiyle değil; bu süreci yeni yatırım alanları, yeni finansman modelleri ve yeni ekonomik fırsatlar üreten bir kalkınma stratejisine dönüştürebilmesiyle ölçülecektir. Bu dönüşüm, kentin uluslararası rekabet gücünü artırırken aynı zamanda daha dirençli, daha verimli ve daha yüksek katma değer üreten bir ekonomik yapının oluşmasını sağlayacaktır.

Bu nedenle Antalya'nın önümüzdeki dönemde izlemesi gereken temel strateji; **finansman arayan bir şehir olmaktan çıkarak, uluslararası yatırımcıların proje geliştirmek istediği bir yatırım merkezi hâline gelmektir.** Bu yaklaşım, yalnızca daha fazla finansman çekmeyi değil; aynı zamanda uluslararası yatırım ekosistemi içerisinde güvenilir, öngörülebilir ve sürdürülebilir bir ortak olarak konumlanmayı da sağlayacaktır.

Sonuç olarak yeşil finansman, Antalya'nın 2050 vizyonuna ulaşmasını sağlayacak en önemli kaldıraçlardan biridir. Ancak finansmanın gerçek değeri, tek başına sağladığı kaynak büyüklüğünde değil; ekonomik dönüşümü hızlandırma, yatırım kalitesini yükseltme, teknolojik yenilenmeyi destekleme ve sürdürülebilir kalkınmayı kalıcı hâle getirme kapasitesinde yatmaktadır. Antalya'nın sahip olduğu doğal, ekonomik ve kurumsal potansiyel; doğru yönetim anlayışı, güçlü proje portföyü ve uluslararası standartlarla uyumlu yatırım stratejileriyle birleştirildiğinde, kent yalnızca Türkiye'nin değil, **Akdeniz Havzası'nın yeşil finans, iklim yatırımları ve sürdürülebilir kalkınma alanında örnek gösterilen bölgesel merkezlerinden biri olabilecek güçlü bir potansiyele sahiptir.**

